

Департамент освіти і науки
Дніпропетровської обласної державної адміністрації
Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Відділ освіти Синельниківської міської ради
Синельниківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 5

Всеукраїнський конкурс “Шкільна бібліотека”

Номінація:

«Читання і діти: діапазон бібліотечних ідей і можливостей»

ТЕМА:

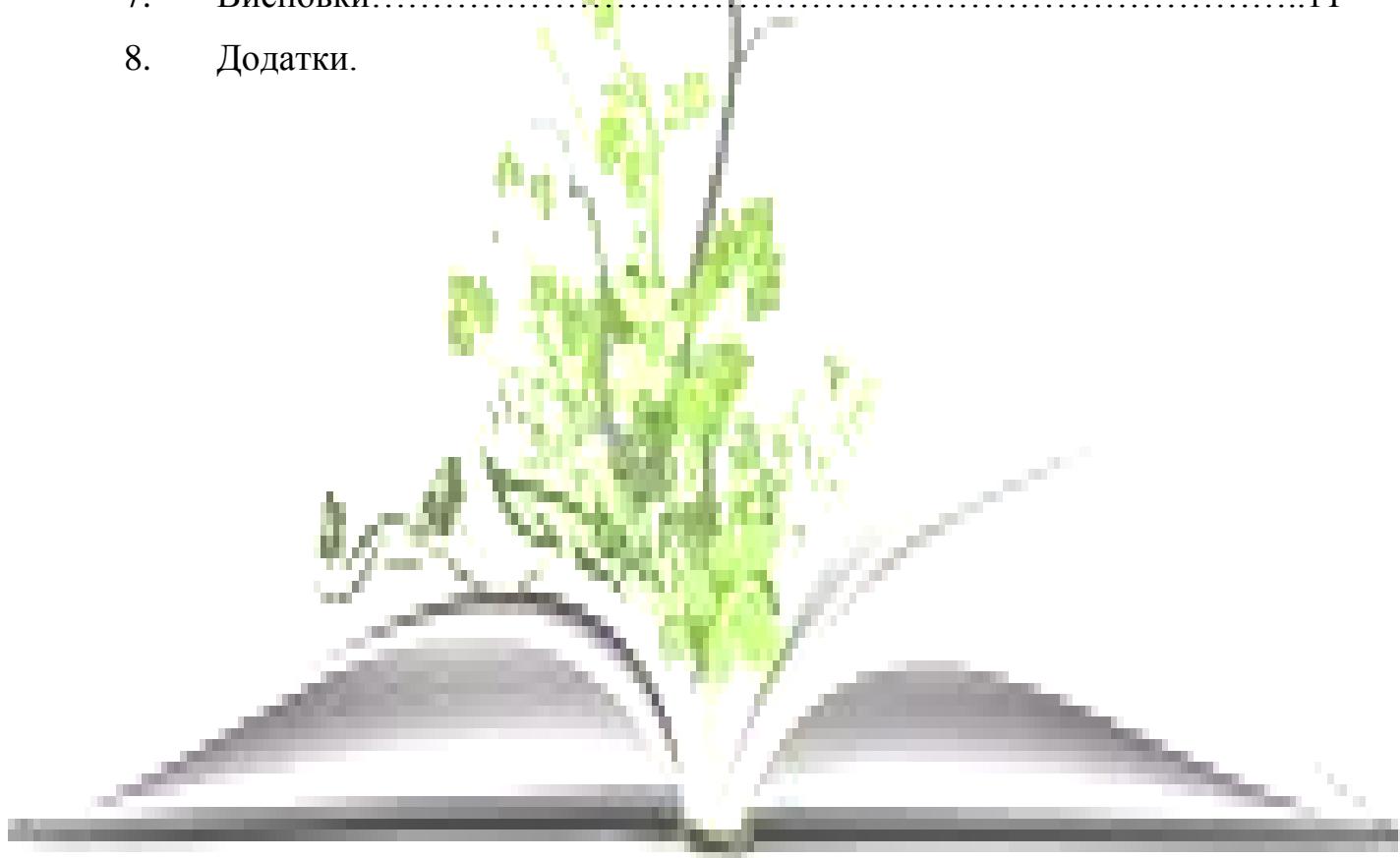
**Формування інтересу до читання,
виховання соціально компетентного
читача в умовах інформатизації
освітнього процесу**

**Портфоліо
Фісун Марини Альбертівни
завідувача бібліотеки**

**м.Синельникове
2016**

Зміст

1.	Актуальність теми	3
2.	Роль бібліотеки в вихованні компетентного читача.....	4
3.	Перші кроки в процесі формування інтересу до читання	5
4.	Форми і методи підвищення читацької активності	6
4.1.	Використання інформаційно-комунікаційних технологій в шкільній бібліотеці	6
4.2.	Інтегровані бібліотечні уроки (з застосуванням смарт-дошки).....	6
4.3.	Диференціація вікових категорій читачів	7
4.4.	Створення власної медіа продукції (флеш-книги, буктрейлери).....	7-8
4.5.	Застосування методу проєктів.....	8
5.	Виховання шанобливого ставлення до книги.....	9
6.	Участь у конкурсах як чинник підвищення компетентності школярів.....	10
7.	Висновки.....	11
8.	Додатки.	

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ

За останні 15 - 20 років життя змінилось настільки кардинально, що це зробило необхідним суттєво переглянути підхід до формування інтересу до книги, культури читання. Сучасність вимагає від людини все більшого багажу знань, умінь, навичок.

Збулися пророкування письменників-фантастів про польоти в космос, миттєву передачу інформації на великі відстані. Мобільний зв'язок та Інтернет стали повсякденністю кожної родини. Пріоритет філософії споживання,

що активно просувається всіма доступними каналами масового впливу, наносить серйозний удар по духовному розвитку дітей і підлітків, нівелює загальнолюдські та родинні цінності. Робота з інтернет-джерелами вимагає вміння свідомо здобувати, аналізувати, використовувати інформацію. Такі навички треба прививати, формувати з перших кроків дитини на шляху просвіти. І допомогти в цьому може тільки систематичне читання. Крім того, діти, які з перших днів життя мають справу зі всілякими гаджетами, яким реальне, живе спілкування заміняють електронні іграшки та мультфільми, часто мають слабкий зір, або вдягають окуляри вже в початковій школі, не мають досить сформованих комунікативних навичок.

Стрімкий наступ комп'ютеризації та інформаційних технологій дав підставу стверджувати, що книга, читання, бібліотеки вже анахронізм. Але ейфорія легкого доступу до різноманітних баз даних швидко минула. При всіх вигодах, перевагах і перспективах технічного прогресу, інформація, що міститься у Всесвітній мережі, не завжди перевірена й достовірна, а іноді й завідомо неправдива, тенденційна, має рекламний або пропагандистський характер.

РОЛЬ БІБЛІОТЕКИ В ВИХОВАННІ КОМПЕТЕНТНОГО ЧИТАЧА

Шкільна бібліотека — це фундамент освіти та самоосвіти, скарбниця знань, надбаних за історію людства. Вона супроводжує і забезпечує навчально-виховний процес. І книга відіграє у цьому процесі одну з головних ролей, причому опосередковано, ненав'язливо, без зайвого менторства і моралізаторства.

Тому популяризація читання, виховання інформаційно-бібліографічної та читацької культури, формування вміння користуватися бібліотекою, її послугами, книгою, довідковим апаратом, розвиток пізнавальних інтересів — пріоритетні напрямки спільної діяльності педагогів, бібліотекарів, батьків.

Як показує практика, у багатьох учнів недостатньо сформовані навіть елементарні уміння та навички праці в бібліотеці, пошуку літератури. Школярі не вміють раціонально використовувати та подавати інформацію з різних джерел, ці вміння набуваються впродовж років, внаслідок систематичної, цілеспрямованої, планомірної, наполегливої роботи, постійної практики.

Тому пріоритетним напрямком своєї роботи я визначаю пошук оптимальних форм і методів виховання загальнокультурної підготовки учнів, розвиток їх особистих інтересів, здібностей і обдарувань, виховання духовної особистості. Бачу своє завдання в тому, щоб не тільки прищеплювати дитині любов до книги, вчити користуватися бібліотекою та її фондами, довідково-бібліографічним апаратом, але й вчити уміння самовдосконалюватися, самому здобувати знання.

ПЕРШІ КРОКИ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО ЧИТАННЯ

Загалом, практично всі форми й методи роботи шкільного бібліотекаря направлені на пробудження інтересу до читання, формування читацької компетентності учнів.

В шкільній бібліотеці я багато уваги приділяю її естетичному оформленню, створюю затишні та комфортні умови для користувачів.

Особливу увагу в роботі приділяю першому знайомству з приміщенням бібліотеки, адже від першого враження здебільшого залежить подальший розвиток читацького інтересу. З особливим нетерпінням діти чекають на це знайомство. Гарного результату досягаю шляхом проведення «Експерсії Книжковим містом» (додаток 1), адже для другокласників, для яких вже проводились бібліотечні уроки, сама бібліотека є таємничою і незвіданою Terra incognita. Їм дуже подобається атмосфера «храму книги», незрівнянний і неповторний запах, який вони запам'ятовують назавжди.

Проведене анкетування учнів 4-х класів свідчить, що емоційні враження від відвідування бібліотеки посідають значне місце у формуванні читацького попиту нарівні з сімейним читанням та вимогами навчального процесу.

Через застосування традиційних та віртуальних екскурсій бібліотеками міста, України та світу формую в учнів уявлення про необмежений світ читання та інформації.

ФОРМИ І МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЧИТАЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ

Керуючись планом бібліотечно-бібліографічної освіти, намагаюся поступово розвивати у дітей навички бібліотечно-бібліографічної грамотності, поглибленої роботи з книгою. Бібліотечні уроки в молодших класах завжди проводжу з елементами гри: «Лабіринт українських народних казок», «З якої книжки ці слова» тощо. В тісній співпраці з педагогічним колективом вчу учнів користуватися книжковими виставками, брати участь у їх створенні.

У роботі великою допомогою є той самий основний конкурент — інформаційно-комунікативні технології. Залучення ІКТ дає можливість традиційні методи бібліотечної роботи зробити більш сучасними і привабливими, адже візуальна культура і сучасні комп'ютерні технології мають велике значення для дітей і юнацтва.

Великий інтерес у користувачів викликала така форма роботи, як створення флеш-книг, до якої я залучаю учнів середньої та старшої школи. Для учнів молодших класів практикую інтегровані уроки.

Так на бібліотечному уроці “Ілюстрація улюбленої казки” вдало поєдналися традиційні та інноваційні форми роботи, міжпредметні зв'язки з уроками образотворчого мистецтва та інформатики. Застосування слайд-шоу з ілюстрацій до казки “Колобок”, мультимедійної презентації, флеш-книги, при створенні якої використані малюнки учнів, і особливо використання можливостей смарт-дошки, значно підвищило активність читачів і зробило цей захід особливо результативним. (додаток 2).

Для учнів 5-6 класів застосовую серію уроків про довідковий апарат книги (“Книга відкриває світ”), каталоги й картотеки, довідкову літературу. Учні 7-8 класів отримують навички користування довідково-бібліографічним апаратом бібліотеки (“Що? Де? Як шукати?”, “Скарбниця людських знань”),

з рекомендаційними покажчиками літератури.

Вони отримують знання з історії виникнення писемності та книгодрукування. Учні 9-11 класів на бібліотечних уроках знайомляться з такими темами, як: «Інформаційна культура - складова загальноосвітньої культури

особистості», «Можливості комп'ютеризованої бібліотеки».

Проводяться уроки-диспути за темою: “Комп’ютер в бібліотеці — розвага чи необхідність?”.

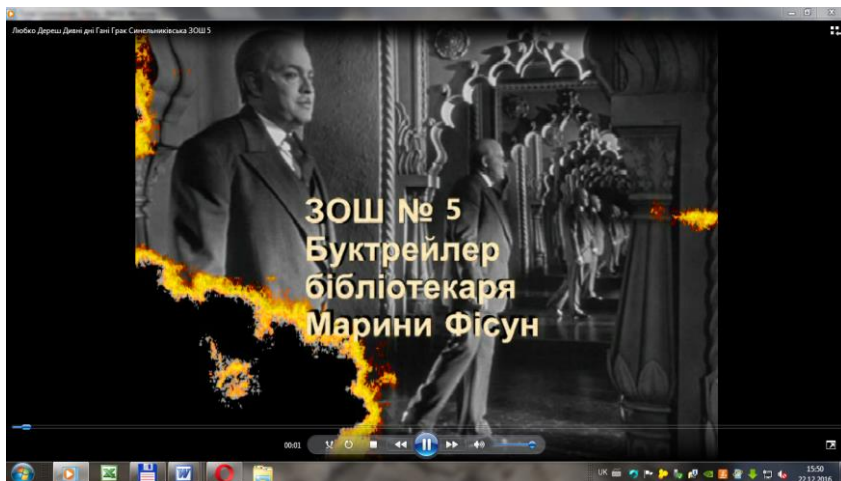
Формуванню читацького інтересу та компетентності сприяє диференційований підхід згідно вікових категорій. При видачі та прийомі книг обов’язково відбуваються бесіди, які допомагають читачам більш вільно й упевнено орієнтуватися в бібліотеці, в методах здобування та використання інформації. Надійними путівниками для читачів є інформаційний куточок «Бібліотека інформує», де завжди можна прочитати свіжу інформацію та вислови про книгу видатних людей, виставка новинок «Зупинись! Новинки подивись», пам’ятки читачеві: «Як читати книгу», «Як вибрати книгу для читання», «Як написати реферат» тощо.

Найбільш популярними й дієвими формами роботи бібліотеки з формування компетентного читача вважаю масові заходи: традиційні книжкові виставки, огляди літератури, читацькі конференції, літературні ранки, різні ігри, конкурси, вікторини, а також літературні вечори та свята.

Ці заходи впливають на емоційний стан учнів, промовляють до їх почуттів, викликають співчуття, співпереживання, залучають до безпосередньої участі в дійстві.

Разом з тим при їх підготовці та проведенні дуже добре стають в пригоді сучасні технології. Завдяки їм масові заходи стають більш цікавими,

яскравими, музично і художньо оформленими. Так, наприклад, не залишила байдужими читачів презентація книги сучасного українського автора Любка Дереша «Дивні

дні Гані Грак», особливо їм сподобався буктрейлер до цього видання (додаток 3).

При роботі з учнями старших класів вважаю за доцільне застосовувати метод проектів. Наприклад, до ювілею великої оперної співачки Соломії Крушельницької був підготовлений проект-презентація

«Зірка на ймення Соломія Крушельницька» книги Валерії Врублевської, який не залишив байдужим жодного учасника та глядача, дав змогу читачам проявити свою

креативність, дослідницькі навички та художні смаки (додаток 4).

Для популяризації читання використовую мультимедійні презентації («Шана нащадків» (додаток 5)). Дієвим засобом привернути увагу та викликати цікавість читачів є виставки «Україна – моя Батьківщина», «Шляхами мужності і слави», «Зроби сам», «Дарунок щедрої душі» (виставка

подарованої літератури), “Інтегруємось в Європу”, “Про виховання дітей в сім’ї”, виставки, підготовлені до свят та ювілеїв визначних письменників і громадських діячів, до предметних тижнів та місячників. Вони допомагають учням опанувати знання з навчальних програм, виховують бажання розширювати свої інформаційні інтереси (додаток 6).

Практикую проведення виставок поза межами приміщення шкільної бібліотеки, для привернення уваги якомога більшої кількості користувачів організовую їх в рекреаціях, на шкільному подвір’ї тощо.

Однією з важливих складових читацької компетентності є шанобливе ставлення до книги. Любов і повагу до книги виховую у школярів під час проведення таких масових заходів, як урок-гра «Шануймо книгу», свято «Посвята в читачі», «Прощай, букварику!», усний журнал «Книга-твій друг», бібліотечні ігри «Бібліотечне лото» та «Книга-бібліотека-читач». На годинах спілкування та уроках позакласного читання спільно з класоводами та класними керівниками проводяться бесіди за темами: «Скільки коштує державний підручник?», «Правила спілкування з книжкою». Діти пишуть твори «Моя улюблена книга», «Як я зберігаю свої підручники», «Книга — джерело знань». Діти молодшого шкільного віку залюбки «лікують» книги в «Книжковій лікарні». Старші діти також отримують доручення підремонтувати книги, які беруть читати. З учнями 7-х класів була

проведена година спілкування «Книга та її складові частини», восьмикласники прослухали урок-співбесіду «Чудо, ім’я якого Книга». Особливий виховний ефект мають заходи, які передбачають спільну роботу над однією проблемою. Так, учні всієї школи взяли участь у конкурсі книжних закладок. Класи змагались не тільки за право назвати свої витвори ексклюзивними, а й перемогти завдяки масовій участі. Найкращі з витворів

прикрасили виставку і стали предметом гордості учнів, тому що вони вклали в цю роботу не тільки старання, застосували різноманітні техніки, а й частинку своєї душі.

В бібліотеці оформлений стенд «Живи, книго!», пам'ятки користувача книг «Заповіді читача». В кожній класній кімнаті є куточок «Живи, книго!», ведеться «Екран стану збереження підручників». Діти не тільки вчать берегти книгу, а й самі формують фонд шкільної бібліотеки, даруючи їй книги. Акція «Подаруй бібліотеці книгу» завжди знаходить підтримку серед учнів школи та їх батьків. Подаровані книги можна побачити на виставці, в інформаційному куточку бібліотеки розміщують інформацію «Бібліотека дякує!», де розповідається про тих, хто допоміг бібліотечному фонду школи

стати більш цікавим, змістовним, функціональним.

Користуються популярністю серед читачів такі сучасні форми популяризації читання як флеш - моб, читацький марафон, буккросінг. Цього року учні всіх класів залюбки взяли участь у цих заходах.

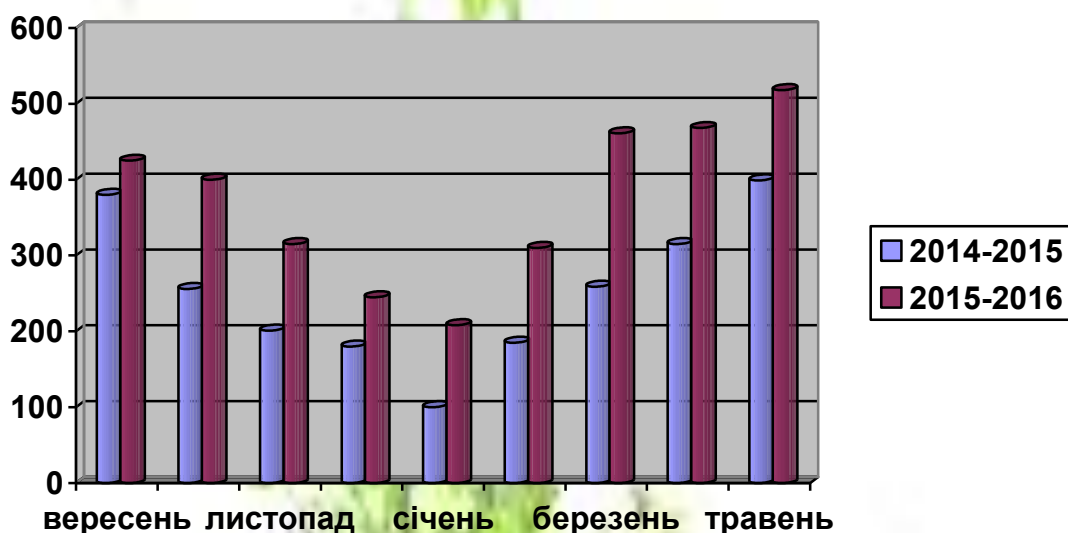
Формуванню читацького інтересу сприяє й участь у Всеукраїнському конкурсі «Країна чарівних казок». Переможцем 2016 року стала книга «Колобок», власноруч виготовлена ученицею 7 – Б класу Євою Таріною з ілюстрацій учнів молодшої школи. Ця робота викликала неабиякий інтерес у дітей, об'єднала учнів різних вікових категорій і батьків.

Важливу роль в підвищенні читацького інтересу відіграють публікації в міськрайонній газеті (“Синельниківські вісті”) (додаток 7).

Для визначення ефективності своєї роботи регулярно проводжу анкетування учнів, здійснюю моніторингові дослідження. За час впровадження в роботу інноваційних форм в шкільній бібліотеці значно підвищився рівень відвідування. Особливо зростає інтерес учнів під час Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек та Тижня дитячої книги.

Це підтверджується даними, проведеного моніторингового дослідження відвідування бібліотеки за аналогічні періоди 2014-2015 та 2015-2016 навчального року. Результати останніх 2 років свідчать про збільшення читацької активності на 10%.

ВИСНОВОК

Двадцять перше століття називають добою інформації. Тим більш актуальним стає вислів: “Хто володіє інформацією, той володіє світом”. І щоб наші діти стали цими володарями світу, їх необхідно вчити з перших же днів життя, з перших же занять у школі не тільки роботі з технікою, що стрімко розвивається, а й критичному, виваженому ставленню до інформаційного простору, який будь-хто може використовувати з будь-якою метою.

Зробивши висновки з власного досвіду, вважаю, що робота нашої шкільної бібліотеки сприяє формуванню соціально компетентного читача, обізнаного у застосуванні новітніх технологій, вихованого в любові до книги і читання.

Володарем світу і своєї долі може бути не бездумний користувач, споживач інформації, а вдумливий, компетентний читач.

Список використаних джерел:

1. Ажнюк Т.В. Формування інформаційної культури учнів / Т.В. Ажнюк // Шкільна бібліотека. — 2008. — № 2. — С. 35 – 39.
2. Гаркуша В.В. Шкільна бібліотека — центр інформаційного та культурного розвитку дитини / В.В. Гаркуша // Шкільна бібліотека. — 2009. — № 7. — С. 59 – 63.
3. Дядюра Н.В. Формування інформаційної компетентності учнів / Н.В. Дядюра // Шкільна бібліотека. — 2010. — № 10. — С. 51 – 53.
4. Лазоренко Л.І. Сучасний учень і культура читання / Л.І. Лазоренко // Шкільна бібліотека. — 2009. — № 7. — С. 45 – 48.
5. Непейвода, Р. Нові підходи в роботі бібліотеки / Раїса Непейвода // Завуч. Наша вкладка. — 2010. — № 28. — С. 2 – 3.
6. Палагняк Л.Й. Спільна робота шкільної бібліотеки та педагогічного колективу / Л.Й. Палагняк // Шкільна бібліотека. — 2010. — № 10. — С. 39 – 41.
7. Подоляка В.Д. Пропаганда літератури шляхом проведення масових заходів / В.Д. Подоляка // Шкільна бібліотека. — 2008. — № 2. — С. 52 – 53.
8. Тарлинская Е.В. Библиотека и творческая личность / Е.В. Тарлинская // Шкільна бібліотека. — 2010. — № 10. — С. 39 – 41.
9. Утянська Т.С. Формування і розвиток читацької компетентності школярів / Т.С. Утянська // Шкільний бібліотекар [пілотний випуск]. — 2010. — С. 20 – 22.
10. Цемрюк Л.П. Сучасний учень і культура читання / Л.П. Цемрюк // Шкільна бібліотека. — 2010. — № 10. — С. 66.

Додатки

8.1

Бібліотечний урок

“Експерсія книжковим містом”

Мета: Ознайомити учнів зі шкільною бібліотекою, її відділами, правилами користування та поведінки, викликати інтерес до відвідування бібліотеки та систематичного читання.

Діти вирушають у мандрівку “Книжковим містом” на спеціальному “потязі”, який веде бібліотекар. Квитком на потяг буде розмальована листівка з текстом:

— Дорогий друже!

Сьогодні ти мандруватимеш “Книжковим містом”. Запрошуємо тебе у подорож. Книжки про Івасика-Телесика, добрих гномів, Водяника, Ріпку, Буратіно та багато інших чекають тебе на полицях бібліотеки.

Взяти їх можна у зручній для тебе день з 9 до 16 години. Наша бібліотека знаходиться на другому поверсі школи.

(Квитки діти отримують після того, як відгадають загадки про книгу, бібліотеку)

Загадки

1. Говорить не говорить, чує не чує, а все знає і нам пояснює. (Книга)
2. Мовчить, а сто дурнів навчить. (Книга)
3. Біле поле, чорне насіння — хто його сіє, той розуміє. (Папір і літери)
4. Бачить не бачить,
Чути не чує,
Мовчки говорить,
Добре мудрує;
Кривду соромить,
Правди навчає,
Часом жартує. (Книжка)

А тепер перевіримо з вами, як ви любите читати, чи готові ви до подорожі нашим книжковим містом.

Вікторина

1. Хто з героїв просив:

“Гуси, гуси, гусенята!

Візьміть мене на крилята

Та понесіть до батенька,

А в батенька — їсти, пити,

Ще й хороше походити.

(Івасик-Телесик)

2. Як брати Грім назвали музичний ансамбль, у якому грали: півень на балалайці, кіт на скрипці, пес на барабані, осел на гітарі?

(“Бременські музиканти”)

3. У якій російській народній казці сини царя шукали собі наречених за допомогою стріл?

(“Царівна-жаба”)

4. Який зарубіжний письменник написав казку “Червона шапочка”?

(Шарль Перро)

5. У казці Р. Кіплінга “Мауглі” всі звірі боялися червоної квітки, яка була лише у людей, і якою одного разу скористався сам Мауглі в боротьбі з тигром Шер-Ханом. Що це за квітка?

(Вогонь)

6. Як звали подружку Буратіно у казці “Золотий ключик, або Пригоди Буратіно”? Хто автор цієї казки?

(Мальвіна. О. Толстой)

7. У якій казці собака запросив вовка у гості, коли в господаря було весілля, і пригощав його під столом?

(Сірко)

8. Хто, і в якій казці ловив рибу хвостом?

(Вовк. “Лисичка-сестричка і вовк-панібрат”)

9. За допомогою чого принц перевіряв, чи справжня принцеса прийшла до них уночі, хто автор цієї казки?

(“Принцеса на горошині”. Андерсен)

10.3 чого було зроблено ліжко Дюймовочки однойменній казці Андерсена?

(З горіхової шкаралупи)

Отже, діти, ви успішно впоралися з нашими складними запитаннями, тож радо запрошуємо до подорожі. Перш за все, ви повинні знати, що ж означає “бібліотека”. Це слово давньогрецького походження, воно складається з двох слів — “**біблію**” (книга), та “**тека**” (зберігати).

Потяг тихо вирушає: чух-чух-чух (в бібліотеці не можна галасувати, щоб не сполохати розумні думки книжок), у дорогу. В читальному залі бібліотеки дітей зустрічають інформаційний стенд, виставка книжкових новинок та виставки до ювілейних дат. Бібліотекар розповідає про них, акцентує увагу учнів на правилах поведінки в бібліотеці.

*Основні зупинки подорожі — “**Читальний зал**”, “**Абонемент**” і “**Книгосховище**”.*

Зупинка на станції “Читальний зал”.

Бібліотекар. **Читальний зал** — це відділ бібліотеки, де крім книжкових стелажів є й стільці зі столами. Тут можна зручно розташуватися, щоб підготуватися до уроку, доповіді, попрацювати з книгами, які не видаються додому. Це дорогі видання — словники, довідники, енциклопедії. Крім того, що вони дорогі, часто бувають великих розмірів і важкі, ще й, найчастіше, більшості з них у нашому фонді є тільки один екземпляр. Якщо його видати додому одному читачеві, то іншим не буде з чим працювати.

Зупинка “Книгосховище”.

Бібліотекар. Тут на спеціальних стелажах живуть підручники для всіх класів з різних предметів: історії, біології, хімії, літератури, математики. А під час літніх канікул вони відпочивають у книгосховищі, набираються сил на новий навчальний рік. А для того, щоб 1 вересня підручники прийшли до вас здоровими і гарними, влітку в бібліотеці працює “Книжкова лікарня”. Тут школярі доглядають книги. Вони підклеюють обкладинки, вклеюють сторінки.

Зупинка “Абонемент”.

Бібліотекар. **Абонемент** — це відділ бібліотеки, де можна записатися в бібліотеку, завести свій формуляр (спеціальний зошит), у який будуть записуватися книги, які ви зможете брати додому на певний час. У нашій бібліотеці на абонементі ви можете вибрати книги самостійно. А щоб ви краще орієнтувалися, наше книжкове місто розділене на “вулиці”. Ось тут зліва знаходиться квартал **Казковий**. Його, наче корабель, прорізає вулиця **Наукова**. Поряд знаходиться вулиця **Пригод**. Нею мандрують учні 5-9 класів. А ось це — вулиця **Рідна**, бо тут живуть книжки українських авторів.

А ось ця вулиця — **Іноземна**. Тут живуть книжки російських, європейських, американських письменників, тобто іноземців. Коли ви підроснете, то вивчатимете їх творчість на уроках зарубіжної літератури.

А ще в бібліотеці нашої школи проводяться різні свята. Наші читачі залюбки беруть участь в різних заходах, які ми проводимо для того, щоб привчити дітей читати, любити книгу, ділитися своїми знаннями з іншими.

8.2 Інтегрований урок

Бібліотечний урок “Малюємо улюблену казку”

Мета: - повторити й узагальнити знання народних та авторських казок;

- розширити кругозір дітей, розвивати пам'ять, увагу, кмітливість, уяву, виховувати в учнів любов до книги;
- пробуджувати бажання читати і знати більше казок, ділитися своїми враженнями.
- вивчити поняття “книжкова ілюстрація”, навчити зображувати написане в тексті.

Обладнання: ілюстрації до відомих казок, виставка книг «Чарівний світ казки», мультимедійна презентація “Ілюстрації до українських казок”, слайд-шоу ілюстрацій до казки “Колобок”, смарт - дошка.

Хід уроку

Бібліотекар:

Вітаю вас, любі діти!

Сьогодні у нас з вами буде незвичний урок, він буде і бібліотечний, і урок малювання. Але перш, ніж ми почнемо, я хочу перевірити, чи любите ви казки, і чи знаєте їх.

1) Хто з персонажів народних казок весь час шкодить людям та звірам, але потім найчастіше дістає заслужену кару?

(Лисичка.)

2) У якій казці свійський птах ледь не постраждав через свою неслухняність

(Півень – "Котик і Півник".)

3) Цей казковий герой народився завдяки тому, що його мати з"їла горошину, яка котилася по дорозі.

("Котигорошко".)

4) У якій казці розповідається про те, що дід завіз через докори мачухи рідну дочку в ліс?

("Дідова дочка і бабина дочка".)

5) Через яку свійську тварину, зроблену із соломи, звірі потрапили в халепу?

(«Солом'яний бичок".)

6) Який предмет одягу став домом для багатьох мешканців лісу?

("Рукавичка".)

7) Кого із свійських тварин лісові звірі визнали за свого пана?

("Пан Коцький".)

8) У якій казці діють сім маленьких героїв?

("Вовк і семеро козенят".)

9) Герой цієї казки одержав у нагороду за врятування орла якусь річ, але не втримався дорогою і, нехтуючи наказом, розбив її; через це зазнав багато пригод.

("Яйце-райце".)

10) У якій казці транспортний засіб, призначений для плавання, літає в повітрі?

("Летючий корабель".)

11) Героя цієї казки врятувало від Зміїних зубів гусенятко.

("Телесик".)

12) Долю якого героя казки вирішила стріла, що впала в болото?

(Івана-царевича. "Царівна-жаба".)

Скільки звірів помістилося в рукавичці, яку загубив дід ? Назвати героїв .

(Сім героїв: мишка – шкряботушка, жабка – скрекотушка, зайчик – побігайчик, лисичка – сестричка, вовчик – братик, кабан – іклан, ведмідь – набрід.)

Скільки звірів зустрів по дорозі Колобок ? (Четверо звірів: зайчик – побігайчик, вовчик – братик, ведмідь, лисичка – сестричка.)

Скільки героїв – персонажів витягають ріпку ? (шість героїв : дід, баба, внучка, собачка, котик, мишка).

Загадки.

Хто з хвостиком і з вушками?
В кого лапки з подушками?
Як ступа ніхто не чує,
Тихо крадучись полює.
(Кіт у чоботях)

Загадка.

До школи прямує хлопчак дерев'яний,
Чомусь потрапляє у цирк полотняний,
Відома ця книжка тобі, чи не так?
В пригодах яких побував цей хлопчак?
(Буратіно).

Хто співає пісню:
За три копи куплена ,
Під боки луплена ,
Тупу – тупу ногами ,
Сколю тебе рогами ,
Ніженьками затопчу ,
Хвостиком замету ,
Тут тобі й смерть !.
(Коза-Дерева)

Який герой співає пісеньку
Я по засіку метений,
Я із борошна зліплений,
Я й на яйцях спечений,
Я від баби втік, я від діда втік,
То й від тебе втечу.

(Колобок)

Ілюстрація

Слово це походить від латинського "illustratio" - освітлення, наочне зображення. Їх призначення - допомогти усвідомити те, що сказано в тексті, висвітлити його зміст, зробити ясним, наочним.

Ілюстрація відрізняється від малюнка тим, що вона завжди зображує те, про що розповідається у тексті — казці, повісті, оповіданні тощо.

(Перегляд мультимедійної презентації “Ілюстрація українських казок”)

Чи кожен може стати ілюстратором? Сьогодні у нас урок не тільки бібліотечний, а й малювання. Хочу запропонувати вам намалювати ілюстрацію до однієї з найулюбленіших казок «Колобка». Тож давайте пригадаємо цю чудову народну казку.

Колобок

Були собі дід та баба та дожились уже до того, що й хліба нема. Дід і просить:

— Бабусю! Спекла б ти колобок!

— Та з чого ж я спечу, як і борошна нема?

— От, бабусю, піди в хижку та назмітай у засіку борошенця, то й буде колобок.

Послухалась баба, пішла в хижку, назмітала в засіку борошенця, витопила в печі, змісила гарненько борошно, спекла колобок та й поклала на вікні, щоб простигав. А він лежав, лежав на вікні, а тоді з вікна на призьбу, а з призьби на землю в двір, а з двору за ворота та й побіг покотився дорогою.

Біжить та й біжить дорогою, коли це назустріч йому зайчик.

— Колобок, колобок, я тебе з'їм!

— Не їж мене, зайчику-лапанчику, я тобі пісеньки заспіваю:

— Ану заспівай!

- Я по засіку метений,
- Я із борошна спечений,—
- Я від баби втік,
- Я від діда втік,
- То й від тебе втечу!

Та й побіг знову. Біжить та й біжить... Перестриває його вовк:

- Колобок, колобок, я тебе з'їм!
- Не їж мене, вовчику-братику, я тобі пісеньки заспіваю.
- Ану заспівай!

- Я по засіку метений,
- Я із борошна спечений,—
- Я від баби втік,
- Я від діда втік,
- Я від зайця втік,
- То й від тебе втечу!

Та й побіг... Аж іде ведмідь.

- Колобок, колобок, я тебе з'їм!
- Не їж мене, ведмедику, я тобі пісеньки заспіваю.
- Ану заспівай!

- Я по засіку метений,
- Я із борошна спечений,—
- Я від баби втік,
- Я від діда втік,
- Я від зайця втік,

- Я від вовка втік,
- То й від тебе втечу!

Та й побіг. Біжить та й біжить дорогою... Стрічається з лисичкою:

- Колобок, колобок, я тебе з'їм!
- Не їж мене, лисичко-сестричко, я тобі пісеньки заспіваю.
- Ану заспівай!

Ви, дітки, мабуть вже й заморилися сидіти й слухати, тож давайте встанемо і покажемо, як Колобок добре вміє бігати від усіх. Якраз під пісеньку нашого героя!

(Фізкультхвилинка)

- Я по засіку метений,
- Я із борошна спечений,—
- Я від баби втік,
- Я від діда втік,
- Я від зайця втік,
- Я від вовка втік,
- Від ведмедя втік,
- То й від тебе втечу!

— Ну й пісня ж гарна! — каже лисичка.— От тільки я недочуваю трохи.
Заспівай-бо ще раз та сіа й почав співати:

- Я по засіку метений...

А лисичка — гам його! Та й з'їла!

Любі діти!

Казка «Колобок» надзвичайно популярна і серед дітей, і серед дорослих. Створено надзвичайно багато ілюстрацій до цієї казки. Давайте подивимося деякі з них.

(Перегляд слайд-шоу ілюстрацій до казки «Колобок»)

А тепер ви можете самі стати художниками-ілюстраторами і намалювати ілюстрації цієї казки. Ваша вчителька покаже вам як краще це зробити.

(Вчитель-класовод показує на смарт-дошці елементи малюнка. Діти малюють малюнок і розмальовують його).

8.3 Буктрейлер

8.4 Проект – презентація «Зірка на ймення Соломія Крушельницька»

Любі діти!

Сьогодні ми з вами зустрілися для презентації нашої спільної роботи над книгою – біографією Валерії Врублевської «Соломія Крушельницька». Цей роман про славетну оперну співачку, яка прославила Україну на весь світ, став справжнім бестселлером. Ми з вами провели ціле дослідження, щоб довідатися більше про життя Соломії Амвросіївни, результатом якого і став цей проект – презентація.

Соломія Амвросіївна Крушельницька

Ох, вже ця Соломія! Саме її ім'я співзвучне з найспівучішою пташкою - соловейком. Її образ став уособленням справжньої жіночої вроди, великого таланту і рідкісної природи голосу. Голосу, що вражав, полонив, бентежив... Який, якось почувши, вже неможливо було забути. Вона стала символом української оперної сцени, визнана сучасниками найвидатнішою співачкою світу. Її неперевершене сопрано полонило Італію, країни Європи, Південної та Північної Америки... З нею були щасливі співати уславлені світові співаки

Енріко Карузо, Тіто Руффо, Федір Шаляпін... Такою вона була, Соломія Крушельницька. Жінка-муза, жінка-сирена, жінка-легенда.

Соломія народилася 23 вересня 1872 р. на мальовничій Тернопільщині, у селі Білявинці в сім'ї священника Амвросія Крушельницького та його дружини Теодори, доньки досить відомого тоді галицького поета Григорія Савчинського.

(Слайд про зелені очі)

Ще в ранньому дитинстві дівчинка, яку в родині ніжно називали Солошка, Солюня, виявляла неабиякі музичні здібності. Вчиться грати на фортепіано, а в 10 років виступає в хорі "Руської бесіди" у Тернополі. Однак, тодішні галицькі закони визначали, що ганебно доньці священника марити співом та музикою, а може ще й мріяти про сцену, треба думати про господарство і жити як належить. Справжнім другом та наставником дочки був її батько, Амвросій Крушельницький, який підтримав потяг дочки до співу. Він, всупереч поглядам того часу, на позичені гроші відправляє Соломію до Львівської консерваторії, яку вона закінчує з медаллю й відзнакою у 1893 р. Екзаменаційна комісія записала в дипломі молодій співачці: "Має всі дані, щоб стати окрасою навіть першорядної сцени...". Надзвичайна наполегливість дівчини в навчанні, самопожертва в ім'я мистецтва, почуття обов'язку перед своєю родиною сприяли розкриттю її таланту в повній мірі.

(Слайд про дисципліну)

Львівський оперний театр відразу запрошує Соломію на сцену. Вона успішно дебютувала у Львові в опері "Фаворитка" Г. Доніцетті, а потім у "Сільській честі" Масканьї. Саме тоді її почула італійська співачка Джемма Белінчіоні, яка гастролювала у Львові. Вона одразу помітила неабиякі вокальні здібності

дівчини, про які Соломія й не здогадувалася, і висловила сумнів щодо її меццо-сопрано. Джеммі здалося, що їй неправильно визначили тип голосу, і вона запропонувала Крушельницькій поїхати до Італії, де її зможуть прослухати фахівці з бельканто. Таким чином, Соломія приїжджає до Мілану і починає брати уроки у відомої викладачки вокалу Фаусти Креспі. Фауста розкрила величезні можливості голосу своєї учениці. Справді, замість меццо в неї виявилось потужне лірико-драматичне сопрано з об'ємом майже в три октави!

Через рік Соломія уже співає провідні партії у кращих оперних театрах Італії. Тріумф, якого вона досягла в цій країні, широко відкриває перед нею двері оперних театрів Росії, Польщі, Франції, Іспанії, Німеччини, Португалії, Єгипту, Південної й Північної Америки та багатьох країн світу.

Однак, співачка, яка звикла постійно вдосконалюватись, не зупиняється на досягнутому. Вона їде до Відня, щоб вивчити провідні партії в операх Вагнера. Це був ризикований крок для молодого співачки: щойно діставшись перших вершин у мистецтві бельканто, опанувати зовсім іншу манеру співу - німецьку вокальну школу, пробувати себе в партіях, на яких не один співак утратив голос... Ризик виправдався. Більш того - Крушельницька стане найвидатнішою "вагнерівською примадонною" ХХ століття.

Досягнувши блискучих результатів, Крушельницька виконує найскладніші партії Вагнера: "Лоенгрін", "Трістан та Ізольда", "Валькірія", "Тангейзер"... Вона багато гастролює. Співає у Варшаві, Відні, Парижі, в Санкт-Петербурзі, в Міланському "Ла Скала"... Різні партії, різні образи. Романтична Тетяна з "Євгенія Онегіна" П. Чайковського, спокуслива Кармен Ж. Бізе, сумноока рабиня Аїда Д. Верді, чарівна Мімі з "Богемі" Д. Пуччіні, чуттєва Саломея, яка, мов професійна танцівниця, виконує танок "Семи серпанків", владна Валькірія Р. Вагнера, від вигуку "е-ге-гей!" якої у слухачів пробігав мороз по

шкірі... Прихильники обдаровували її квітами, коштовностями, після вистав розпрягали коней і несли її в екіпажі на руках... Від неї була в захопленні французька письменниця Ліліан Войнич, а всесвітньо відомий диригент Артуро Тосканіні наводив її професійність і працьовитість у приклад іншим співакам. Казали, що вона - чи не перша співачка в тодішньому театральному світі, яка не шукала покровителів і в кар'єрі покладалася тільки на власні сили.

Співаючи у Варшаві, Соломія Крушельницька, щороку приїздила на гастрольні вистави у Петербурзі. Серед іншого Соломія співала в січні 1902 році у Петербурзі партію Тетяни в "Євгенії Онегіні". Після її виступів на сцені Маріїнського театру російська критика назвала її "жінкою-Шаляпіним". Вищої оцінки в Росії годі було чекати. Запрошена співати у царському палаці, Крушельницька закінчила свій виступ так, як це робила весь час в усіх країнах світу, - українськими піснями. І коли сам імператор запитав "італійську примадонну", що це за пісні і якою мовою вона їх співала, - відповіла: " -Це пісні мого народу, українські пісні..."

(Слайд з Пуччіні і Баттерфляй)

Завдяки Соломії Крушельницькій була відроджена відома опера "Мадам Батерфляй" Джакомо Пуччіні. У 1904 році на сцені театру "Гранде" Соломія тріумфально виконала партію Чіо-Чіо-сан в опері "Мадам Батерфляй", яка до того зазнала гучного провалу в італійській "Ла Скала". Соломія, правда, погодилася не одразу: «Де ви бачили японку заввишки у мій зріст?» — допитувалася вона у Пуччіні — «Бог з ним, що зовні європейка, та звідки дістати ту східну тендітність?» Вона наполягала на доопрацюванні опери, радивши метру скоротити вступну арію, яка, вочевидь, і втомила міланського слухача. І менш, ніж за півроку початковий варіант опери було змінено

На цей раз успіх був нечуваний. Публіка сім разів викликала акторів і композитора на сцену. Після вистави зворушений і вдячний Пучіні надіслав Крушельницькій свій портрет із написом: "Найпрекрасніший і найчарівніший Батерфляй". Він до кінця свого життя пам'ятав як вона захистила його музичний витвір, знехтуваний публікою "Ла Скала".

Послухайте запис арії Батерфляй у виконанні Соломії Крушельницької.

Її голос звучав по усьому світі, її запрошували найпрестижніші театри світу, і скрізь був триумф. Мілан, Рим, Париж, Неаполь, Мадрид, Лісабон, Варшава, Петербург - присуджували їй золоті корони й вінки. Світова преса писала: "Голос Соломії найкрасивіший з тих, що коли-небудь чули люди". Але найчастіше вона співала в Аргентині - кожного сезону з 1906 по 1911, у 1913, а її останній - вже концертний виступ тут у 1923 році - став неперевершеним навіть в її сповненому визнання і слави житті Крушельницька стала в цій країні настільки популярною, що саме її було запрошено у 1910 році виконати на урочистому святкуванні 100-річчя незалежності державний гімн Аргентини!

Коли Соломії Крушельницькій було трохи за сорок, вона пішла зі сцени, вважаючи, що всі партії її репертуару написано для молодих жінок. Присвятивши себе тільки концертній діяльності, вона виконувала старовинні, класичні, сучасні й народні пісні сімома мовами - італійською, французькою, німецькою, англійською, іспанською, польською й російською. Однак усі концерти закінчувала виконанням українських народних пісень. В Італії Крушельницька прожила понад сорок років.

Чи була в життєписі Соломії пушкінська драма на кшталт Тетяна— Онегін: чи то з Павликом, чи то Стефаніком — що були закохані у співачку? Ймовірно, ні. Крушельницька була щасливою, живучи під одним дахом із відомим адвокатом і двічі мером Віареджо Чезаре Річчіоне. Окрім

професіоналізму і шляхетної вдачі, Річчіоне був тонкою натурою і поділяв головний інтерес дружини — музику, завжди підтримував і оберігав її, супроводжував на гастролі.

Після смерті Чезаре Соломія Амвросіївна вирішила повернутись на батьківщину.

На жаль, життя в тогочасному Львові виявилось для співачки нелегким. Радянська влада відібрала львівський будинок Крушельницької, виділивши їй тільки квартиру на другому поверсі. Під час німецької окупації Львова С. Крушельницька дуже бідувала, тому давала приватні уроки вокалу.

У післявоєнний період С. Крушельницька почала працювати у Львівській державній консерваторії ім. М. В. Лисенка. Однак її викладацька діяльність ледь почавшись, мало не завершилася. Під час «чищення кадрів від націоналістичних елементів» їй інкримінували відсутність консерваторського диплома. Пізніше диплом був знайдений у фондах міського історичного музею.

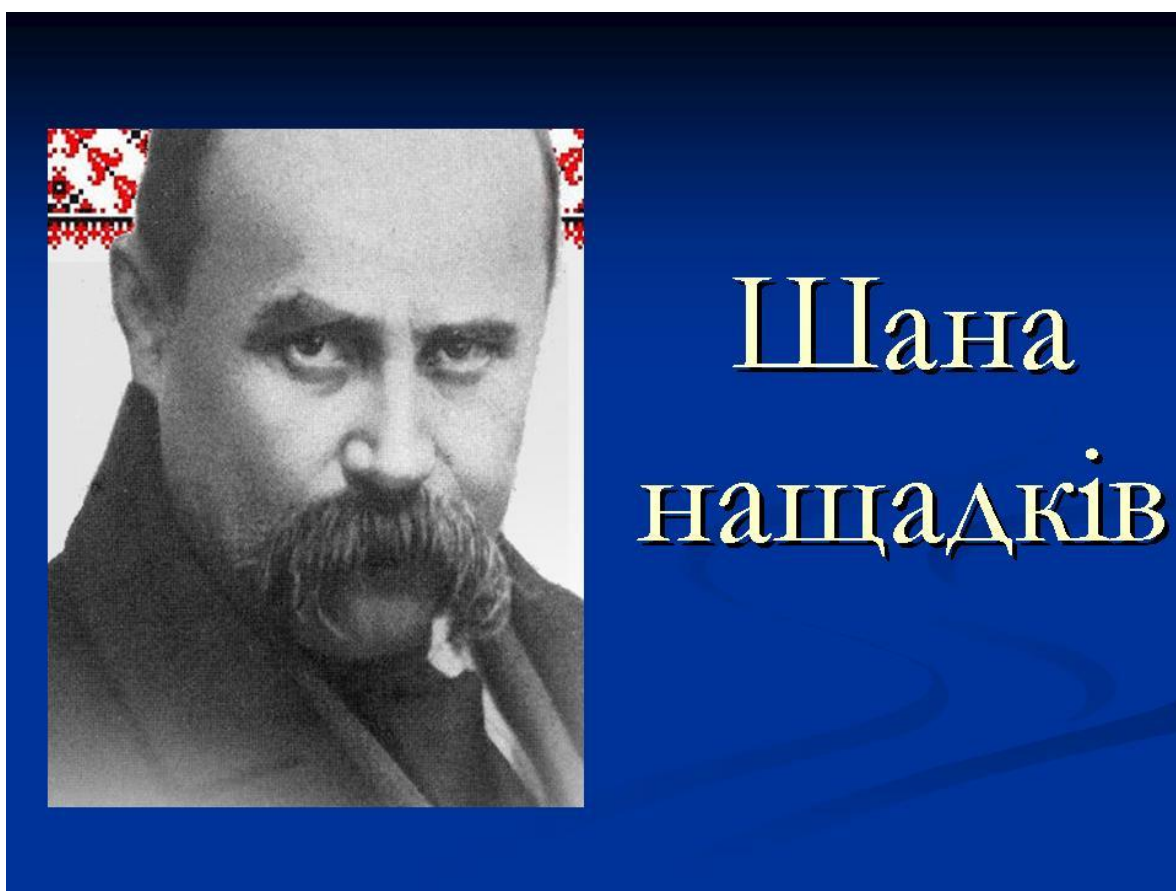
Досі залишається невідомим як Крушельницька у 1948 році стала громадянкою СРСР і як без її відома радянські адвокати продали її італійську віллу «Саломеа» у Віареджо, відшкодувавши їй зовсім мізерні гроші. Незважаючи на все це Крушельницька досить швидко ввійшла у мистецьке життя Львова, стала професором Львівської консерваторії ім. Лисенка - викладала в консерваторії вокал, влаштовувала концерти у філармонії... У її будинку завжди збиралися студенти, які просто її обожнювали ...

Востаннє Соломія Крушельницька вийшла на сцену в 1949 році. У Великому залі Львівської філармонії 77 річна співачка вкотре підкорила публіку надзвичайним голосом і артистизмом. Це був майстер-клас славетної Соломії... Мало хто знав, що вона вже була хвора на рак горла. Можна тільки

припустити якою ціною давався їй спів...Через два роки її не стало. Поховано Соломію Крушельницьку на Личаківському цвинтарі, у Львові. На могилі -- юний Орфей з арфою в руці -- символ музики, якій вона присвятила все своє життя. В пам'ять про неї у незалежній Україні засновано міжнародний конкурс оперних співаків імені Соломії Крушельницької. На її честь перейменовано Львівський оперний театр.

8.5 Презентація «Шана нащадків», присвячена Т.Г. Шевченку.

8.6 Виставки.

8.7 Публікація в газеті «Синельниківські вісті»

✓ ЖЕК-2 минулого тижня вивозив опале листя та негабаритне сміття (після ремонту покрівель). Також відремонтували етінку в підвалі другого під'їзду будинку № 30 по вул. Миру.

✓ За словами начальника СМКП «ВО ЖКГ» Валерія Швеця, вивезення сміття з приватного сектору відбувається згідно з графіком. Також триває встановлення та перестановка дорожніх знаків згідно з приписами ДАІ. В парку Слави комунальники займалися обрізкою аварійних дерев, розпочали (і продовжуватимуть цього тижня) прибирання на кладовищі.

✓ Начальник СМКП «Водоканал» Сергій Капаций повідомив, що за перший тиждень листопада населення сплатило 10-11% за спожиту воду, за 10 місяців цей показник сягнув 100%.

✓ За інформацією начальника управління праці та соцзахисту населення міськради Олени Захарової, зараз в місті зареєстрований 621 переселенець. Їхня кількість постійно коливається через міграційні процеси.

✓ 83 демобілізованих з зони АТО військовослужбовців вже отримали статус учасників бойових дій, і щотижня їх кількість зростає.

✓ Всім, хто раніше звертався за призначенням субсидії, вже виконано перерахунок на опалювальний сезон 2015-2016 рр.

✓ За словами начальника міськво Надії Тимонік, на базі СЗШ № 5 пройшли обласні змагання з настільного тенісу. Також вже замовлено проект на заміну вікон в даному навчальному закладі.

✓ В центрі зайнятості, за повідомленням начальника Ніни Болтневої, на обліку перебувають 296 осіб, з них десятеро – учасники АТО та шестеро переселенців.

БІБЛІОТЕЧНІ СПРАВИ

ВИХОВАННЯ ПАТРІОТІВ УКРАЇНИ

Другий рік поспіль у школах проходить Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек. Цього року цикл заходів проводився під гаслом «Виховуємо громадянина – патріота України». У бібліотеці ЗОШ № 5 були оформлені виставки «Україна — моя Батьківщина» та «Шляхами мужності і слави».

В рамках місячника пройшла посвята в читачі шкільної бібліотеки учнів 2-А та 2-Б класів, для них проведено екскурсію до шкільної бібліотеки та бібліотечний урок «Як народилася книга».

У школі було проведено конкурс на кращий авторський вірш патріотичної тематики, відібрано кращих авторів. Це Коробкіна Карина, Коваленко Анастасія та Ковальчук Аліна.

З ентузіазмом учні всіх класів взяли участь у конкурсі книжної закладки. Цей конкурс проводиться в школі вперше, але діти виявили креативність та справжні патріотичні почуття. Були представлені і Петриківський розпис, і аплікація, і плетіння в кольорах традиційної народної вишивки.

В рамках благодійної акції «Збери бібліотечку воїнам АТО» учні зібрали 33 книги різноманітної тематики та жанрів.

На запрошення школярів до школи на єдину годину спілкування, присвячену Дню пам'яті «Нам жити та пам'ятати», завітали воїни АТО, наші земляки. Було зроблено пам'ятні фотографії для фотоконкурсу «Твої герої, Україно!».

У проведенні Всеукраїнського місячника активну участь взяли голова Ради шкільної бібліотеки Коробкіна Карина та відповідальні бібліотекарі з кожного класу. Вони допомогли провести черговий рейд — перевірку стану підручників та майстер-клас з ремонту шкільної книги.

М. ФІСУН, завідувач бібліотекою ЗОШ № 5